

Slik får du
styr på
ØKONOMIEN

Man trenger å lære hvordan man kan håndtere sin økonomi, hvordan man kan komme ut av gjeld, og hvordan man kan holde seg gjeldfri! Aldri tidligere har det vært et slikt behov for sunn styring av ens personlige økonomi. De fleste er lært opp til å tjene penger, men få har lært å bruke dem fornuftig. Dette heftet trekker opp grunnprinsippene for en sunn disponering av privatøkonomien, som vil hjelpe deg å få mest mulig ut av dine inntekter.

Copyright © 1986
Guds Verdensvide Menighet
Alle rettigheter forbeholdes
Trykt i England

Dette heftet er ikke til salgs. Det er en gratis opplysningstjeneste i offentlighetens interesse, utgitt av Guds Verdensvide Menighet.

DU KAN BLI GJELDFRI

Sannsynligvis står du nettopp nå i gjeld! Hvis du for eksempel er en "gjennomsnitts"-borger i den vestlige verden, har du bundet nesten 25% av din nettolønn til kortsiktig gjeld. Og du vil måtte nedbetale den i månedlige rater med tillagte rentebelastninger for to, tre og helt opp til fem år eller mer.

Men mens du nedbetaler et lån, vil du ha opprettet et nytt. Du vil kanskje ikke engang kunne se frem til noensinne å bli gjeldfri.

Og i tillegg har du sannsynligvis månedlige langtidsavdrag på hjemmet ditt, møblene eller bilen.

Denne verden med kjøp *på kreditt* har gjort alt dette mulig.

På tide å betale gildet

Samtidig som millioner av familier stifter stor gjeld ved kjøp på kreditt, styrer tusenvis av dem mot konkurs.

Hvordan ble disse mange, mange tusen ført frem til økonomisk sammenbrudd? Overraskende nok var de fleste av disse familiene gjennomsnittsfamilier. De var ikke mangemillionærer som gikk konkurs på grunn av dårlige investeringer. De var jevne forstadsbeboere med faste jobber og med vanlig gjeld.

Her er profilen: Den typiske konkursrammede familie i Canada og USA tjener mellom \$15 000 og 25 000 — kr

120 000 og kr. 200 000 årlig. Familie-overhodet er midt i 30-årene. Familien har et 30-års pantelån på et middelklasse-hjem i forstaden til en større amerikansk by. De vil i tillegg til pantegjelden ha lagt seg til kredittgjeld på i overkant av \$8 000 eller kr 70 000. *Og de klarer ikke avdragene!* Det er hva vi kan kalle "hals over hode i gjeld".

Hvordan det ble slik

La oss et øyeblikk analysere denne "gjennomsnitt"-familien. Kan hende passer du til mønsteret selv. Du vil sikkert ønske å unngå fallgrubene som så mange har falt i.

I løpet av de siste 25 år er kredittkjøp blitt en livsstil. Hvis du ikke har lommeboken full av plastkort, da håndterer du i sannhet dine finanser forskjellig fra gjennomsnittsmennesket. Du kan til og med ha følt deg nødsaget til å skaffe deg et kredittkort, da mange forretninger ikke engang vil ta sjekker som betaling med mindre de ledsages av ditt førerkort og ikke bare ett, men to større kredittkort.

Å få disse kredittkortene har hittil vært ganske enkelt. Bare fyll ut en søknad i den banken du benytter, og kortet kommer i posten. Tiltrukket av slagkraftig reklame i aviser og blader har vi funnet lettvinnt dekning for bensin-, kles- og dagligvarekjøp — ja, nær sagt alt vi trenger eller trodde vi trengte.

Unge par kan møblere sine leiligheter eller hjem innen få uker av sitt ekteskap. Deres foreldre startet antagelig med en sovesofa og et brukt spisestuemøblement og samlet så møbler over 10 eller flere år. Ikke nødvendig å vente i dag. Kjøp det på kreditt. Betal for det over tre-fire år. Nyt en ny sofa, et helt soveværelsesmøblement og selvsagt det alltid tilstedeværende flunkende nye TV-apparatet og stereoanlegget.

Hver ting synes så lett å overkomme — møblene, bilen, de nye klærne, og før du vet ordet av det henter bruktbilforhandleren bilen for å selge den på nytt; et inkassobyrå sender insinuerende og truende brev.

Panikk. Konkurs.

Dette skjedde for mer enn 1300 amerikanske familier hver eneste dag i år 1982. I Norge steg antall konkurser i årene 1982 til 84 fra 955 til 1304.

Å kjøpe på kreditt er ikke noe nytt

Det vil kanskje overraske amerikanere å få vite at det er en gammel skikk å kjøpe på kreditt. Det går tilbake til selve grunnleggelsen av deres land.

Hillel Black viser i sin bok *Buy Now and Pay Later* ("Kjøp nå og betal senere") hvor stort et problem denne gjeldstrusselen har vært, historisk såvel som i 1980-årene. På side 6 i sin meget avslørende bok erklærer Mr. Black: "Å ha gjeld er intet nytt. Babylonerne, kelterne og andre sivilisasjoner gav kreditt. Selv pilgrimene på [emigrasjonsskipet] Mayflower bestilte overfarten etter en avbetalingsplan."

Amerikanere flest er antagelig ikke klar over at deres fedre som grunnla Den nye verden, gjorde det med lånte penger som skulle betales tilbake senere.

Men en alarmerende *ny tendens* ble oppdaget midt i det 20. århundre. Fordi kredittkjøp eksploderte, ikke bare i USA, men i hele den industrialiserte verden, har den totale private gjeld vist seg å være større enn menneskehetens *samlede* private gjeld gjennom hele verdenshistorien. Aldri har så mange skyldt så meget. Aldri har så mye profitt blitt halt ut av selve gjelden.

Her lever vi i en verden av overdådig, automatisert luksus — og meget av den blir det *fortsatt betalt for* måned etter måned, sjekk etter sjekk, idet vi tålmodig håper at hele denne glitrende verden vi lever i, en dag virkelig vil bli vår.

I det nåværende tempo vil det antagelig aldri skje! Gjennomsnittsfamilien vil i de nærmeste årene fortsette å synke dypere og dypere i gjeld.

Hva med deg?

Sannsynligvis er du en middels amerikaner, angelsakser eller vesteuropeer. Og sannsynligheten taler for at du i en eller annen grad er fanget i kredittkjøpets *virvlende malstrøm!*

Men hvor har det bragt deg?

Hvis du tilhører gjennomsnittet, lever du sannsynligvis i frykt for at din finansielle verden en vakker dag skal klappe sammen over deg. Etter at du i månedsvis har betalt ned på bilen, TV'en eller stereoen, vil lysten til å kjøpe mere snart veie tyngre enn ansvaret for først å nedbetale gammel gjeld.

Du er nødt til å innse hvor det fører hen og lære at det må ta slutt før eller senere. Og du er nødt til å disiplinere deg og tvinge deg selv til å gjøre det som er best.

Hvordan du begynner å løse pengeproblemene

Mens dette kav av forbrukerkjøp på kreditt foregår, la oss stanse opp et øyeblikk og spørre — hvor har Gud vært i hele denne tiden?

Finnes det lover og prinsipper fra Bibelen som forteller oss hvordan vi skal håndtere våre penger?

Vi må uten tvil se at gjennomsnittsmennesket ikke vet dette.

De fleste ville ikke vite hvor i Bibelen de skulle lete for å finne ut om alt dette kjøp på kreditt er av det gode eller ikke! Mange ville hånle om noen så meget som foreslo å granske skriften for å finne hvordan man styrer et familiebudsjett og håndterer pengesaker.

Det finnes ikke én side ved livet som ikke Bibelen kommer inn på og i prinsipp forteller deg hvordan du skal forholde deg til. Dine personlige finanser er innbefattet — det står en hel del i *Bibelen* om pengesaker.

Så utgangspunktet for å rette opp dine økonomiske problemer er i Guds Ord.

Gå til kilden.

Apostelen Johannes ble inspirert til å skrive i 3. Joh. 2: "Du elskede! jeg ønsker at du i alle deler må ha det godt og være ved god helse, likesom din sjel har det godt." Det er Guds ønske at vi skal ha et interessant og aktivt liv — et rikt liv med god helse og velstand til å glede seg over denne helsen.

Kristus sa at en av grunnene til at han kom, var "forat de skal ha liv og ha overflod" (Joh. 10:10).

Man kan så visst ikke ha noe lykkelig, rikt og suksessfylt liv hvis man er opp til ørene i gjeld. Man må finne veien til velstand og overstrømmende liv.

Sett Gud først

Den første lov for økonomisk lykke og FREMGANG er å *sette Gud først*. Vend deg ikke kun til ham i siste øyeblikk i en fortvilet siste anstrengelse for å redde deg fra katastrofen. Finn straks ut hva du må gjøre!

Hvis du allerede halvt på vei er ved økonomisk sammenbrudd, har du selvfølgelig bare en ting å gjøre, nemlig å prøve Guds metode.

Hvis du er nygift, eller hvis din gjeld ikke har hopet seg opp til en urimelig størrelse, har du behov for å lære hva du kan gjøre for å avverge en fremtidig katastrofe i ditt økonomiske liv.

Uansett om du nå har store gjeldsbyrder eller allerede har vært gjennom en konkurs, eller om du bare så vidt har startet på et liv med å tjene penger og å sørge for en familie, så må du sette Guds livsform aller først i planleggingen.

Folk flest stanser aldri opp for å tenke over at selve den jorden de dyrker, fabrikken de arbeider på, hjemmet de bor i, i virkeligheten alt sammen tilhører Gud! Det faller aldri den jevne mann i gata inn at lønningsposen som han mottar egentlig helt og holdent tilhører Gud.

Gud gir oss jorden, vannet og alle naturressurser som gjør jobbene våre mulig. Han gir oss føden vi spiser, luften vi innånder, vannet vi drikker så vi kan arbeide på jobben vår. Universet, jorden og alle dens naturressurser, ja, selv husene som vi bygger, ALT TILHØRER DET DEN ALLMEKTIGE SKAPER AV HIMMEL OG JORD.

I den betydning av ordet tilhører intet av det vi gjør eller har, virkelig oss. Det tilhører Gud alt sammen.

Men Gud er en gavmild Gud. Han har gitt det alt sammen til menneskets bruk. Mennesket kan bearbeide jorden, dyrke den og bruke den etter eget ønske og forgodtbefinnende. Gud har gitt *lover* som mennesket bør følge i alt dette, men han har ikke tvunget mennesket til å handle på rett måte. For en 6000-årsperiode har han overlatt ansvaret til oss.

I 5. Mosebok 30:19 gir Gud oss et valg: "Jeg tar idag himmelen og jorden til vitne mot eder: Livet og døden har jeg lagt frem for deg, velsignelsen og forbannelsen; velg da livet, så skal du få leve, du og din ætt!"

Der er to veier å gå.
En leder til forbannelser, sykdom og *økonomisk katastrofe*. Det andre valget er å gjøre det på Guds måte, Guds vei. Denne veien vil resultere i liv slik liv var ment å være. Og det innbefatter økonomiske velsignelser. Spørsmålet for-

blir — ønsker du å gjøre det på Guds måte?

Selvsagt, hvis noen går fallit og er på randen av sammenbrudd, betyr det at han bruker mere penger enn han får inn. En fabrikkarbeider som tjener 12 000 i måneden, kan ikke leve etter samme standard som en høyere funksjonær som tjener 20 000 i måneden. Og funksjonæren med en månedslønn på 20 000 kr kan ikke bruke penger i samme målestokk som en høyt betalt profesjonell idrettsstjerne som tjener 4-5 millioner kr i året.

Uansett hvilken lønn du har, så må du kontrollere hvordan du bruker det du har.

Guds 10 prosent

De fleste i dagens samfunn mottar lønn som fortjeneste for arbeidet. Uansett om vi er en sjauer, ekspeditør, blåsnipper eller hvitsnipparbeider, forretningsmann eller bankmann, så mottar vi penger for våre anstengelser.

Årsaken til at så mange feiler, er at de *aldri har lært den rette veien*.

Her er noe folk ikke har lært, fra Malakias 3:8-9: "Skal et menneske rane fra Gud, siden I raner fra meg? Og I sier: Hva har vi rant fra deg? Tienden og de hellige gaver. Forbannelsen har rammet eder, og fra meg raner I, ja hele folket."

Husk at Gud eier landet — det er alt sammen hans! Likevel forteller Gud deg og meg at vi kan ha 90 prosent av den avkastning som vi kan få av vår jord eller av våre jobber. Tenk på det — en Gud så generøs at han gir oss *90 prosent av alt det jorden produserer*.

Men han er omhyggelig med å påpeke at man pliktoppfyllende må betale ham de 10 prosent (det er hva ordet *tiende* betyr) som tilhører ham, til hans *bruk* — den kan ikke brukes for vårt eget forbruk. Fordi folk *ikke har visst dette*, har de ranet fra Gud og må derfor se muligheten for økonomisk nederlag i øynene.

Bare se deg om og se om ikke dette skriftstedet bokstavelig talt blir oppfylt i dag. Malakias gir sunne og stabile *finansielle råd*. Det han skrev er blitt bevart for oss og er ikke uaktuelt, men tvert om fullstendig à jour. Hvis du er villig til å følge dette rådet, kan du høste fordelene ved det. Legg merke til neste vers — vers 10: "Bær hele *tienden* inn

i forrådshuset, så det kan finnes mat i mitt hus, og prøv meg på denne måte, sier Herren, hærskaresnes Gud, om jeg ikke vil åpne himmelens sluser for eder og utøse velsignelser over eder i *rikelig mål!*”

Det er Guds løfte til deg!

Og han utfordrer deg til å bevise det. Tusener på tusener er i ferd med å finne ut at Guds system med tiende og generøse gaver faktisk virker. Gud vil gjøre det han lover for deg.

Tiende lærer en budsjettering

Det ligger mere i det å finansiere en familie enn bare å sette seg ned og se på at Gud lar det vokse pengesedler på trærne i haven eller i bakgården din. Det vil Gud ikke gjøre. Men han vil velsigne deg — hvis du med iver vil anvende hans oppskrift.

Gud sa: “*Arbeideren* er sin lønn verd.” Han sa ikke at den som sitter henslenkt vil bli rik.

Når du begynner å betale Gud hans tiende, vil Gud begynne å gi deg mer når han finner det passende. Men du må lære å *kontrollere* din inntekt. Mest sannsynlig vil Gud ikke gi deg en lønnsøkning til det dobbelte av det du nå tjener allerede den første måneden du begynner å betale tiende.

Først må du lære å ta hånd om det du nå tjener.

Prinsipper for budsjettering kan læres fra tiendeprinsippet, som lærer deg å dele opp dine inntekter og utgifter i prosenter.

Det første du må gjøre når du mottar din lønn, er å gi Gud de 10 prosentene som i utgangspunktet er hans. (I de fleste land vil staten allerede ha tatt ut sitt skattetrekk til og med før du selv får se lønningsposen.)

Men husk at Guds tiende beregnes av totalinntekten eller av justert bruttoinntekt, ikke av nettoinntekt etter skattetrekk (hvis ikke skatten er urimelig høy, si over 50% av inntekten. Overs. anm. — O.a.).

Gud har gitt deg kontrollen over 90% av resten av inntekten. (Staten har selvfølgelig tatt hva den anser for å være sin rimelige del.) Det som er igjen blir det *ditt ansvar* å ta hånd om. Det synes kanskje ulogisk for deg nå, og du vil

sannsynligvis ikke få det til å stemme på papiret — men når du for alvor begynner å betale tiende, vil Gud se til at *dine 90 prosent* vil rekke lenger enn alle de 100 prosentene pleide å gjøre — én grunn til det er at du begynner å ta klokere beslutninger.

En eldgammel praksis

Praksisen med å budsjettere basert på dette *prosent*prinsippet er en eldgammel skikk. Vi blir først introdusert for den på sidene i Bibelen på Abrams eller Abrahams tid for nesten 4000 år siden.

Etter å ha vunnet en seier over dem som hadde tatt hans nevø Lot til fange, vendte Abram hjem igjen. På veien nærmet han seg stedet som senere skulle bli byen Jerusalem, og som da ble kalt Salem. Kongen av denne byen, Melkisedek, kom Abram i møte. Melkisedek var også Guds prest (1. Mos. 14:18). Abram var Guds tjener. Han levde i samsvar med Guds lov, forskrifter, bud og forordninger (1. Mos. 26:5). Da Abram møtte Melkisedek, konge av Salem og prest for den høyeste Gud, hva gjorde han da? "... Og Abram gav ham tiende av alt" (1. Mos. 14:20).

Abram hadde tatt bytte i seieren over de kana'anittiske kongene. Da Abram møtte Guds prest, gav han 10 prosent av alt han hadde tatt. Vi ser altså at tiende, å gi 10 prosent til Gud, er en eldgammel lov. Av dette kan vi utlede et viktig prinsipp for budsjettfordeling — *prosent*systemet. La oss lære av dette tiende-eksemplet.

Det Gud har gjort er å gi menneskeheten kontroll over jorden og dens ressurser. Da Gud skapte de første mennesker, "velsignet han dem og sa til dem: Vær fruktbare og bli mange og oppfyll jorden og legg den under eder, og råd over fiskene i havet og over fuglene under himmelen og over hvert dyr som rører seg på jorden" (1. Mos. 1:28).

Gud som eier hele universet, sa i det vesentlige til mennesket: "Jorden står til din disposisjon. Du kan dyrke den og la buskapen gresse på den. Du vil oppdage mineraler og andre naturressurser i jorden, i havene og i atmosfæren. Bruk det. Produser ting av det. Lev av det. Men 10 prosent av hele fortjenesten som du får ut av det, er mitt. De resterende 90 prosent er dine til å gjøre med som du vil."

Gud har i tidenes løp brukt disse 10 prosentene til å fremme sin virksomhet. I Abrams dager var Melkisedek Guds prest, og tienden gikk til ham.

Etter at Gud kalte nasjonen Israel ut av Egypt under Mose ledelse, brukte Gud tienden til å betale det levittiske presteskap for deres arbeide med de religiøse og undervisningsmessige tjenester for nasjonen (Hebr. 7:9). Etter at Kristus etablerte den nytestamentlige menighet, skulle tienden brukes til Guds arbeide gjennom menigheten.

Det aller første skrittet mot vellykket styring av økonomien er derfor å betale tiende, å gi 10 prosent av ens justerte bruttofortjeneste til Guds tjeneste. Straks man beslutter å ta skrittet fullt ut i tro og tillit, vil en oppdage at Gud har gitt et løfte til dem som adlyder ham og betaler tiende.

Hvordan budsjettere

Ordet budsjettere betyr å fordele sin inntekt i en rekke kategorier. Du kan se på det som en prosentandel av de pengene du har til rådighet. De første 10 prosent av din fortjeneste tilhører Gud. De resterende 90 prosent kan nå fordeles.

Men til hva og hvor mye til hver del?

Du må dele budsjettet ditt i to kategorier.

Det første området er hva vi vil kalle **FASTE UTGIFTER**. Faste utgifter er utgifter som kommer hver måned og som er omtrent de samme hver måned. Dernest har vi **VARIABLE UTGIFTER**. Man kan også kalle disse midlene for skjønnsmessige utlegg. Dette er utlegg vi alle har, men beløpene vi bruker kan variere betydelig fra måned til måned.

En fast utgift som f.eks. husleie eller et månedlig avdrag på lån vil vanligvis ikke endre seg vesentlig. Andre slike faste utgifter er omkostninger til fornødenheter — særlig til oppvarming om vinteren — lys, telefon, mat, husholdningsutgifter og transport.

Ved siden av tiende og kirkegaver er det en del av ditt budsjett som du har liten kontroll over: **SKATTENE**. Statsstyret må funksjonere, og det har valgt å operere på en viss prosent av hver lønsmottagers lønn eller forretningsmanns inntekt. I de fleste land holdes skatten tilbake allerede før du får utbetalt lønnen.

I tillegg til skattene er det andre avgifter som holdes tilbake fra lønningsposen. De innbefatter folketrygdavgift, trekk for alders- og uførepensjon, løvbetalt forsikring og noen ganger fagforeningskontingent og andre mindre beløp. I og med at de er holdt tilbake, har du i praksis ingen kontroll over dem. Men de må tas med i ditt budsjett.

De tre største utgiftene som de fleste familier pådrar seg, er boutgifter, utgifter til mat og, i vårt nordlige klima, til oppvarming. I noen tilfeller vil det være lite til overs etter disse større postene. De fleste familier vil finne at mat og boutgifter vil sluke vel halvparten av deres disponible budsjett.

I vår moderne verden kjøper og bruker et flertall av familiene i det minste én bil som hovedtransportmiddel. Noen familier er i en situasjon hvor offentlig transport som busser, trikker eller undergrunnsbaner kan ivareta de fleste av deres transportbehov. Transportutgiftene vil også være en nokså konstant utgift. En budsjettpost må opprettes for drivstoff og vedlikehold av bilen eller for transportkostnadene.

En annen fast utgift er forsikring. De fleste familier har en eller annen form for livsforsikring og syke- og ulykkesforsikring, bygnings- og innboforsikring og bilforsikring. I flere land er mange av disse forsikringsobjektene ivaretatt av staten og er en del av skatte- og avgiftssystemet som man er belastet med i vedkommende land. I andre land er forsikring en privatsak og må betales for seg. Mange arbeidsgivere vil sørge for forsikringsprogrammer for de ansatte. De vil i det minste dekke livsforsikring såvel som syke- og ulykkesforsikring. Så snart ordningene er opprettet, vil disse postene bli en del av familiens faste budsjettposter.

De variable utgiftene er ganske enkelt det navnet antyder. Det er et mangfold av budsjettposter som blir bestemt av en families behov og basert på det tilgjengelige pengebeløp til slike variable utgifter etter at det er budsjettet for de faste utgiftene.

De variable utgiftene inkluderer utgifter til klær — så absolutt en nødvendighet — men vanligvis ikke knyttet til et månedlig program. Videre er det utgifter for underholdning, rekreasjon, ferie, reiser, sparing, presanger og andre ting man

måtte unne seg personlig.

Det sirkelformede diagrammet på side 16 gir deg en idé om hvordan disse utgiftene i prinsippet kan fordeles.

Husk at prosentdelene i ditt budsjett kan variere vesentlig fra disse. Så snart du har besluttet hvordan du vil bruke dine penger, bør du fylle inn dine personlige budsjettposter i den ubeskrevne sirkelen på side 17. Det vil hjelpe deg å sammenligne med en gjennomsnittshusholdning og vil hjelpe deg å vurdere om du trenger å gjøre forandringer.

Hvor blir pengene av nå?

Før du kan fylle ut ditt eget skjema, må du vite hvordan du bruker din inntekt. De fleste av oss har sagt mer enn en gang: "Jeg vet ikke hvor alt sammen blir av", eller: "Hva kommer det av at mine utgifter alltid overstiger mine inntekter?" eller: "Jeg greier aldri å få endene til å møtes."

Det første du må gjøre for å disponere de 90 prosentene av din inntekt etter tienden, er på beste måte å vite hvor alt blir av. Mange familier vet det ganske enkelt ikke.

Hvis du nå ikke vet hvordan du bruker pengene, må du finne ut hvor det blir av dem.

Å finne ut hvordan du bruker pengene vil kreve litt arbeid og anstrengelser. Men det kan være morsomt. Engasjer hele familien i prosjektet. Når mann og hustru setter seg ned med barna, vil det dra hele familien sammen. Ektemenn og hustruer vil forstå hverandres behov, og barna vil forstå meget bedre når du sier: "Vi har ganske enkelt ikke råd til det."

Tremåneders-analysen

Nå er du klar til å starte din egen personlige budsjettanalyse. Bruk de neste tre måneder til å analysere dine utgifter. Arbeidet som medgår er vel verd anstrengelsen.

Det betyr å holde regnskap med hva pengene går til. Vi har satt opp en oversikt som vil hjelpe deg å holde øye med dine utgifter i de tre månedene. Om mulig bør du ta fotokopi av denne siden så du kan eksperimentere deg frem til den beste måten å lage dine egne oversikter på. Du vil i løpet av tre måneders-analysen oppdage at du vil gjøre forandringer i måten du bruker dine penger på.

NETTO FORMUESANGIVELSE

AKTIVA		PASSIVA (GJELD)	
Fast eiendom	Obligasjoner		Betalinger på kredittkort
Bolig	Statsgaranterte verdipapirer		Forsikringspremier
Annen eiendom	Kooperative andeler		Annen gjeld
Personlig eiendom	Gull / sølv		Forfalte skatter
Bil	Lett omsettelige verdier		Statsskatt
Hytte / båt	Kontanter		Kommuneskatt
Innbo	Sjekkonto, saldo		Skatt til annen kommune
Malerier, kunst	Sparekonto, saldo		Eiendomsskatt
Pelsverk, smykker	Gavebrev / tilgodelapper		Investeringsavgift
Klær	Utestående fordringer		Andre skatter
Annet	Annet		Bil-, båt-, radio-, TV avgift
Langtids-aktiva	SUM AKTIVA		Andre gjeldsposter
Andel i bedrift			Lån på bil
Gjenkjøpsverdi av livsforsikring			Studielån
Livrente			Utbedringslån
Annet			Andre personlige lån
Oppsparte pensjoner	PASSIVA (GJELD)		SUM PASSIVA
Off. pensjoner	Fast eiendom		
Priv. pensjoner	Gjeld på bolig		
Tilgodehavender i firma	Gjeld på annen eiendom		SUM AKTIVA
Annet	Løpende regninger		SUM PASSIVA
Andre langsiktige tilgodehavender	Inneværende måneds panterente / leie		
Verdipapirer	Vann, gass, el. og tlf.		NETTOFORMUE
Aksjer	Kassakreditt		

ARBEIDSSKJEMA FOR TREMÅNEDERS UTGIFTSANALYSE

		uke 1	uke 2	uke 3	uke 4	I alt	uke 1	uke 2	uke 3	uke 4	I alt	uke 1	uke 2	uke 3	uke 4	I alt
Forskudds- trekk i lønn	Statsskatt															
	Kommuneskatt															
	Folketrygd- avgift															
	Annet															
Bidrag																
Boutgifter	Leie, renter, avdrag															
	El., gass, vann, tlf.															
	Innbo/ vedlikehold															
Mat																
Reise- utgifter	Bil- avbetaling															
	Drivstoff, vedlikehold															
	Offentlig transport															
For- sikring	Liv, helse															
	Hjem, bil															
Klær																
Lege/tannlege																
Diverse utgifter	Ferie/ reiser															
	Fritid															
	Personlige utgifter															
	Sparing															
	Diverse															
	Diverse															

OPPSETTING AV DIN ØKONOMIPLAN

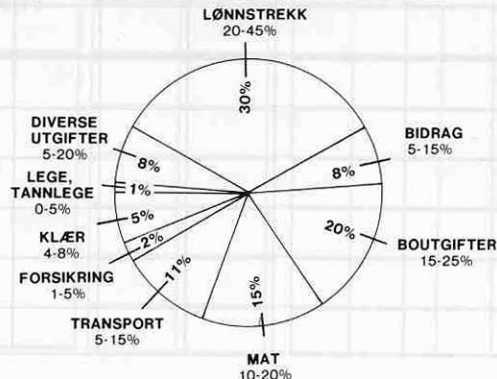
INNETEKTER

Lønn, mann	_____
Lønn, hustru	_____
Renteinntekter	_____
Utbytte av verdipapirer	_____
Invalide- eller sykestrygd	_____
Alders- og/eller annen pensjon	_____
Fortjeneste ved salg av aktiva	_____
Annen inntekt (leieinntekt, salær osv.)	_____
Gaver	_____
Brukte sparemidler	_____
SUM MOTTATT	_____

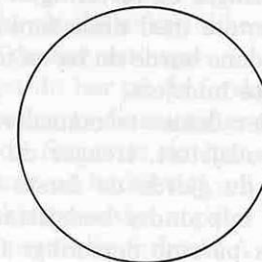
UTGIFTER

Lønnstrekk	_____	Forsikringspremier	_____
Skatter	_____	Liv	_____
Trygdeavgift	_____	Pensjon	_____
Pensjonstrekk	_____	Syke	_____
Andre fradrag	_____	Hus m/innbo	_____
Bidrag	_____	Bil	_____
Boutgifter	_____	Båt, hytte	_____
Panterente/leie	_____	Annet	_____
Vann, gass, el., tlf.	_____	Klær	_____
Utstyr	_____	Lege/tannlege	_____
Vedlikehold	_____	Diverse utgifter	_____
Annet	_____	Ferie, reiser	_____
Mat	_____	Fritid	_____
Transport	_____	Undervisning	_____
Drivstoff	_____	Sparing	_____
Vedlikehold	_____	Gaver	_____
Off. transport	_____	Personlige utg.	_____
Avbetaling på bil, veiavgift	_____	Annet	_____
		SUM UTGIFTER	_____

ET BUDSJETT-EKSEMPEL

Etter å ha fullført en tremåneders-analyse kan du fylle ut ditt eget sirkeldiagram med budsjettprosenten for din egen familie.

Det finnes to hovedmåter å holde rede på dine utgifter på. Velg den som passer din families behov best. En effektiv måte å holde øye med utgiftene på er å skrive sjekker for hver post på budsjettet. Mange banker tilbyr gratis sjekk-service, eller de tilbyr i det minste konti med sjekktjeneste mot en viss avgift. Ved å skrive sjekk vil du ha notert beløp m.m. i noteringsdelen av sjekkheftet og du vil få en kontoutskrift tilbake fra banken. Husk å skrive inn i sjekkheften hva utgiften gjaldt. Ved å holde oversikt over budsjettpostene slik vi anbefaler på skjemaet foran, vil du bli i stand til å se hva pengene blir brukt til.

Selvfølgelig er sjekkonti ikke den eneste måten man kan holde oversikt på. Mange familier vil kanskje foretrekke å ikke skrive så mange sjekker, eller ikke å ha en sjekkonto i det hele tatt. Hvis det er tilfelle, vil en journal eller notisbok hjelpe til å holde styr på hvordan du bruker kontantene. Det vil kreve en ekstra anstrengelse av hvert familiemedlem å skrive ned til hvem og til hva alle utgiftene går til. Det er forbløffende hva du vil oppdage når du begynner å føre slike budsjettoversikter — du oppdager hva pengene virkelig går til. Mange familier oppdager at de bruker rent for meget på visse områder og kanskje ikke nok på andre. Noen spiser for meget ute. Andre vil oppdage at de bruker for meget på fritidssysler. Andre vil oppdage at bilen koster for meget i reparasjoner. Du vil oppdage disse tingene ved ganske enkelt å skrive alt sammen ned og legge det sammen ved hver måneds slutt.

Etter første måned vil du ha en god idé om hva alle pengene går til. I løpet av neste måned vil du se hvor du kanskje bør gjøre forandringer og justeringer. I løpet av den tredje kan du eksperimentere med disse forandringene. Ved slutten av disse tre månedene burde du ha en idé om hvordan du vil ha ditt permanente budsjett.

Ikke tap motet under denne tremåneders-analysen. Så snart du har satt opp budsjettet, trenger du antagelig ikke notere så detaljert som du gjorde de første tre månedene. Men mange familier gir opp under budsjettanalyseperioden og får aldri skikkelig tak på sine personlige finansforhold.

Uansett hvordan du velger å holde oversikt over dine utgifter, må du finne ut hvor pengene blir av. Gå derfor i

detalj under tremåneders-analysen. Hvis du for eksempel gir dine barn kontanter for å gå på kino, så pass på at beløpet belastes den rette budsjettposten — underholdning. Du må ikke la for mange penger gå på en uspesifisert diversepost. Du må ha oversikt over pengestrømmen.

Til å begynne med synes det kanskje brysomt å ta kvitteringene med hjem og holde oversikt over innkjøpene hos kjøpmannen, jernvarehandleren eller frimerkene som du kjøpte. Men det vil senere gi godt utbytte når du analyserer hva pengene går til.

Og det å ta kvitteringene med hjem har to fordeler. Ikke bare gir det oversikt over budsjettet, men du vil ha en kvittering i fall du trenger å bytte en gjenstand eller få den reparert. Hvor mange ganger har du oppdaget at du ikke kunne finne kvitteringen når du trengte den mest? Hvis du har et bestemt sted hvor du oppbevarer alle dine kvitteringer, vil de alltid være tilgjengelige. Du trenger ikke sette opp noe innviklet arkivsystem. En skoeste klarer seg godt. Kanskje vil en egen skuff på kjøkkenet eller i soveværelset gjøre nytten. Om du ønsker det, kan du selvfølgelig sette opp et meget detaljert regnskaps- og bokføringssystem.

Å holde seg til budsjettet

Etter tre måneder vil du ha en ganske god forestilling om nøyaktig hva du har brukt og hvordan du bør bruke dine penger. Hvis ditt familieprosjekt har vært vellykket, vil hvert familiemedlem forstå sitt individuelle ansvar for å lede familien til økonomisk suksess.

Det vil dukke opp mange fristelser til å fravike det budsjettet du har satt opp. I de fleste tilfeller er du nødt til å beslutte at du ganske enkelt ikke er i stand til å avvike fra det budsjettet du har satt opp.

Hvor meget du har på de forskjellige budsjettpostene vil naturligvis avhenge av dine utgifter og leveomkostningene der du bor. Hvis du finner at du har avsatt tilstrekkelig til de variable utgiftene på budsjettet, vil du ha til disposisjon det vi kan kalle "skjønsmessige utgifter" som i begrenset omfang kan brukes til personlig forbruk. Å sende barna på sommerleir, kjøpe en ny TV eller øke barnas ukepenger er alt sammen bra hvis vi har råd til det. Men hvis det ikke er råd til

slikt, kan den slags utgifter være tåpelige og senke familien i dyp gjeld.

Så ikke la noe avspore deg fra å nå ditt mål: vellykket familiebudsjettering.

Få klarhet over hva du er god for

Ettersom årene går, er det forbløffende hvor store verdier som kan samles opp i en gjennomsnittsfamilie. Hvis dere har kjøpt et hjem, møbler, en bil, smykker og andre ting av varig verdi, vil dere oppdage at dere har bygget opp atskillig større verdier enn dere kanskje fra først av antok. Kanskje har dere en sparekonto, opparbeidet verdi i en pensjonsplan, investeringer i aksjer eller gjenkjøpsverdi av livsforsikringspolise. Samtidig som dere kanskje strever med å få endene til å møtes, vil dere også kunne oppdage at dere har samlet opp en personlig formue ut over egen forventning.

For å sette opp fremtidige mål bør du vite hvor du for øyeblikket står. Du må få kontroll over ditt budsjett. To hovedgrunner til å få kontroll over ditt budsjett nå er at du skal bli i stand til å kontrollere utgiftene, så du kan sette opp fremtidige mål.

Hvor meget er du så verd? Skjemaet som vi har satt opp på side 14 og 15 vil hjelpe deg å bestemme din nettoformue. Du bør samle sammen dine notater og fylle ut skjemaet. Det vil kanskje overraske deg hvor meget — eller hvor lite — du har. For å fylle ut rubrikkene riktig, må du kanskje få deg en ajourført takst på hjemmet eller eiendelene dine. Du kan verdsette bilen din ved å se i annonsesidene i avisen for å se hva lignende biler selges for. Ved å gå til en møbelforretning kan du se hva dine møbler kan være verd eller hva det ville koste å kjøpe nye etter dagens priser.

Du skulle ha lett adgang til saldoen på din sparekonto og verdien av andre investeringer du har foretatt. Din forsikringsagent kan fortelle deg hvilken omsetningsverdi dine forsikringspoliser har.

For å regne ut din nettoformue må du summere dine aktiva og trekke fra dine passiva, dvs. alle gjeldspostene. Nederste linje angir hvor meget du finansielt er verdt.

Å planlegge din økonomiske fremtid

Hva blir så neste skritt?

Det avhenger av hvor du befinner deg nå. Tremånedersanalysen sammen med din angivelse av nettoformuen vil hjelpe deg å se hvilke økonomiske prioriteringer du nå må foreta. Hvis du har funnet at du står i dyp gjeld, må målet ditt åpenbart være å bli gjeldfri.

Hvis du derimot har funnet at din økonomiske stilling er ganske sikker, vil du ønske å sette opp noen prioriterte mål for fremtiden.

Avhengig av omstendighetene vil disse målene muligens være en eller flere av de følgende: Kjøp av bolig, universitetsutdannelse for barna, en pensjonsplan, omsorg for aldrende foreldre eller en fremtidig forøkelse av din egen familie. Disse målene vil selvsagt variere fra familie til familie.

Men den mest vellykkede måte å planlegge din fremtid på, er å sette opp sunne budsjettprinsipper her og nå. Hvis du er i gjeld, må du bli gjeldfri. Og så må du sette deg realistiske mål for fremtiden.

Det beste av alle mål vil være å gå i kompaniskap med Gud og samtidig å underbygge viljen til beslutningen om å lære hvordan du skal sette opp et budsjett for din inntekt.

LEV IKKE OVER EVNE

Ofte finner familier at summen av deres bankkonti er ganske deprimerende fordi de har en overdreven forestilling om hvordan deres livsstil bør være. I boken *Time-life Book of Family Finance* ("Time-Lifes bok om familieøkonomi") beskrives dette fenomenet som så alt for ofte forekommer kort og godt slik: "En effektiv styring av familiens økonomi må springe ut av en forståelse for hvilken livsstil en familie med rette passer til. Penger brukt for å bygge opp et urealistisk bilde av hva familien er eller prøver å være, er bortkastede penger" (s. 53).

"Å holde tritt med naboen" kan være et høyst ulønnsomt foretagende. Den familien som ødsler bort sin inntekt på dyre, unødvendige ting, kan snart komme til å lure på hvor penger til neste husleie skal komme fra. Sett denne innstillingen opp mot den til apostelen Paulus i Det nye testamente: "... Jeg har lært å nøyes med det jeg har; jeg vet å leve i ringe kår, jeg vet også å ha overflod... i alle ting er jeg innvidd, både å mettes og å sulte" (Fil. 4:11-12).

Har man en slik holdning til materielle goder, kan det redde en fra mange finansielle sorger. Nøkkelen er å innse at uansett om man er rik eller fattig, i gjeld eller ikke, så fører ikke materielle goder med seg noen vedvarende lykke. Heller

enn å prøve å leve over evne, lærer man å være fornøyd med det man har — og så forbedre forholdene etter hvert som tid og penger tillater det.

Idet vi går ut fra dette grunnleggende utgangspunktet, gir vi på de neste sidene noen forslag på hvordan du kan kutte ned på noen av dine større leveomkostninger.

Mat

Med matpriser som praktisk talt går opp hver måned, er mange forbrukere allerede blitt vel bevandret i kunsten å kutte ned på matbudsjettet. I noen tilfeller har de ganske enkelt redusert kravene til kvalitet og/eller kvantitet på den maten de bruker.

Stilt overfor inflasjonen har en familie kanskje ikke noe annet valg. Men det finnes måter å kompensere supermarkedets ukentlige prisinnstramming på. En måte å mildne slaget fra matprisene på er å kjøpe i større partier. En klok innkjøper som lagrer opp i store økonomistørrelser, vil spare mer enn bare matpenger. Han eller hun vil eliminere noen av de tids- (og bensin-)ødende turene til kolonialbutikken.

Vesentlige besparelser kan også oppnås ved å unngå forhåndspakkede måltider eller lekkerbiskener. En stor del av prisen på disse ligger i lønn til andres arbeid. Poteter gir for eksempel et ypperlig eksempel på de besparelser en ubehandlet diett gir. I sin ubehandlede tilstand selges de for noen få kroner pr. kg. Og dog kan de koste fra 20-50 kr pr. kg som potetgull eller franske poteter (chips).

Kornsorter i naturlig tilstand blir ofte fire ganger så dyre når de leveres i pakker som frokostblanding. Ost i store stykker er et annet velkjent matemne som selges meget billigere enn når de deles opp i mindre stykker.

Og ubehandlet mat — grønnsaker, frukt, kjøtt, melk og korn — er ikke bare vanligvis billigere, men gir dessuten en sunnere diett. I denne forbindelse bør du kanskje tenke på å starte en kjøkkenhave. For prisen på noen få frø og litt arbeide kan du nyte gleden og de økonomiske gevinster hjemmedyrkede produkter gir.

Å spise på restaurant, selv på de rimeligste stedene, er et dyrt alternativ til å spise hjemme. Når en familie spiser ute, betaler de i virkeligheten dyrt for å få andre til å tilberede

maten for seg.

Effektiv planlegging av måltidene kan også være til gunst for familiens matbudsjett. Matrester kan også bli brukt om igjen i deilige gryteretter, supper og stuinger. Og i helgene kan du prøve å servere to måltider om dagen istedenfor tre. Dette kan være spesielt beleilig for familier som står sent opp lørdager og søndager.

Å skjære ned på klesutgiftene

Slavisk å følge siste mote kan kanskje se smart ut, men er ikke fint når tiden for å betale klesregningene kommer. Ditt klesbudsjett kan holdes i balanse hvis du hovedsakelig holder deg til klær som er diskrete og tidløse i stil.

Å kjøpe kvalitetsklær er en annen måte du i det lange løp kan spare penger på, selv om du nok må betale mere den dagen du kjøper dem.

Hvis en hustru er flink til å sy, kan hun spare mye med sin egen symaskin. På den annen side, for visse typer klær vil sying hjemme ikke alltid være verdt tiden, anstrengelsene og medgåtte materialkostnader.

I og med at klesindustrien er sterkt konkurransepreget, lønner det seg å gå til flere butikker. Hvis din familieøkonomi tillater at du avpasser tiden for kjøp så den faller sammen med sesongsalg, jo bedre er det. Ikke utelukk kjøp av brukte kvalitetsklær. I enkelte større byer gir motebevisste individer lite brukte klær til "økonomi"-butikker. Der kan de kjøpes til en brøkdel av den opprinnelige prisen.

Transport

Å bytte inn familiebilens hvert annet eller tredje år er et tapsbringende foretagende. Hvis du ønsker å få mest mulig ut av dine kroner til transport, så hold fast på din gamle bil en god stund. Få så mange km ut av den som praktisk er. Den strømlinjede, skinnende bilen som ser så god ut i utstillingsrommet, synker vanligvis 8-10 000 kr i verdi det øyeblikket du undertegner salgskontrakten og setter nøkkel i tenningen. Etter de første par årene faller prisen noe mindre raskt, så hvis du holder deg til den nye bilen i den minste fire, fem år, kan du komme noe billigere fra det. Etter det tidspunktet, avhengig av hvor stor den planlagte

foreldelsesfaktoren er, vil du kanskje finne at utgifter til reparasjoner og drift blir større enn omkostningene ved å bytte den inn.

Hvis du kan finne en biltype som du kan kjøpe ny og som vil være økonomisk i bruk i ti år eller mer, vil du ligge langt foran bilfabrikantenes vrakningsopplegg. Og hvis du kan betale kontant, kan du spare deg selv for en rekke kostbare bilfinansieringsgebyrer.

Biler i mini- og mellomklassen har åpenbare fordeler for en nybilkjøper som søker god økonomi. Hvorfor bruke unødvendige penger på å kjøre med en store limousin når en mindre bil vil tjene det formålet vel så godt?

Og se opp for tilleggsutstyr som luftkondisjonering, automatgir og kraftstyring m.m. De ikke bare øker bilens pris, men øker også driftsutgiftene. Det skader heller ikke å lære litt bilmekanikk. Ofte kan du spare deg selv for betydelige reparasjonsutgifter ved selv å foreta rutinemessig vedlikehold som trimming, oljeskift og lignende. Hvis du virkelig er lei av å bruke så mye penger til drift av familie bilen, bør du kanskje tenke på å sykle, bruke offentlige befordringsmidler eller kjøre til og fra jobben sammen med andre.

Omsorg for deg selv og det du har

Familier flest bruker åtte til ti prosent av sin årlige inntekt på helseutgifter. Familier som følger naturens sunnhetslover kan lett halvere dette beløpet.

Piller prises enormt høyt på grunn av publikums overveldende krav på å "føle seg vel". På en måte betaler vi for farmasøytens høyere utdanning, legens medisinske grader og reklamekampanjen til firmaet som produserer den angjeldende pillen. Det ville være en hel del smartere å konsentrere seg om en sunnhetsbevisst levestil.

Enkle *forebyggende tiltak* — en rutinemessig sjekk av bilen, vinduene, vaskemaskinen, stekeovnen, taket, sykkelen osv. — kan bety en masse penger spart på dyre reparasjoner. Å pusse skoene på riktig måte, lære hvordan man fjerner flekker fra tepper og duker, å bruke underlag for varme ting og brikker under glass og kopper, så de ikke etterlater ringer, å tørke av føttene når man kommer inn av døren — listen er praktisk talt ubegrenset og omfatter alt vi eier og bruker.

UNNGÅ DEN LETTVINTE KREDITTFALLGRUBEN

Kreditt er på mange måter som alkohol. Det er lett å bli avhengig av den om den ikke brukes med måte. Noen ganger er den eneste løsning for den "kreditomane" å gå helt tørrlagt inntil hans finansielle system har fått sjansen til å komme tilbake i likevekt.

Dette vil ikke på noen måte si at bruk av kreditt *i seg selv* er galt. På forretningsplanet har den rette bruk av kreditt i betydelig grad lettet strømmen av varer og tjenester. Langsiktige lån til lav rente har gjort det mulig for enkeltpersoner å kjøpe seg ting som hus eller bil som ellers ville ha nødvendig gjort mange års sparing.

En annen kredittordning, kredittkortet, har vært en stor gave til den forbruker som midlertidig har lite kontanter. Det har fjernet risikoen som følger å ha med seg store pengebeløp — særlig under reiser over lang tid. Og kredittkort er en grei form for identifikasjon når man skal heve sjekker eller leie bil. Men å kjøpe på kreditt kan også bli en finansiell forbanelse, særlig hvis man sakker akterut med betalingene.

Å kjøpe på kreditt skaper ofte en *illusjon* av velstand. De små månedlige avdrag som ofte ikke skal betales før mot slutten av måneden, og mangelen på kontanter på kjøpetidspunktet, gjør at livets "goder" plutselig synes innen rekkevidde. Denne type "få det nå"-tenkning er skyld i at millioner av familier med brukbare inntekter ødsler ut sine lønninger selv før de har mottatt dem.

Når du først er fanget i kredittfellen i den grad at dine "ledige" penger må brukes til avbetalinger, gjør du det samme som når du sparer pengene — men du må betale en pris for det. De pengene du ville hatt på din sparekonto, går nå til en kredittinstitusjon. I virkeligheten betaler du da en avgift for å eie noe nå istedenfor senere.

Hvis kreditten vanligvis brukes på denne måten, kan det ofte vise seg å bli et dyrt alternativ. De fleste kredittkort, løpende kassakreditter og overtrekkbare konti med automatisk rentebelastning krever vanligvis en månedlig rentebelastning på minimum $1\frac{1}{2}\%$ av debetsaldoen. Det kan lett løpe opp i skyhøye 18-20% p.a. Og noen tar enda mer.

Men dette er bare en del av omkostningene ved kreditt. Noen ganger blir rentebelastningen regnet fra den første i måneden, selv om kjøpet faktisk ikke fant sted da. I virkeligheten blir kunden belastet med renter for en periode hvor han ikke kunne ha nytte av tingen som ble kjøpt på kreditt.

Eller ta tilfellet med kjøp på avbetaling. Si at du låner 1000 kr til 10% rente. Du forplikter deg til å betale tilbake både lånebeløpet og renten innen de neste 12 måneder. Du betaler altså kr 100 for lånet.

Men her er fellen — du har ikke full nytte av de 1000 kr hele året. Du vil betale tilbake lånebeløpet og renten i 12 nedbetalinger på rundt regnet kr 92 pr. måned. Etter 6 måneder vil du ha tilbakebetalt ca. 550 kr. Det betyr at du bare har 450 kr igjen. Etter hvert som tiden går, blir det disponible nettobeløpet stadig mindre. Litt regning vil avsløre at det gjennomsnittlige pengebeløpet du kunne disponere av lånet i 12-månedersperioden var noe mindre enn 500. Allikevel betalte du renter av hele beløpet på kr 1000,-.

Ved kontantkjøp kan forbrukeren derimot ofte spare mer enn bare den månedlige rentebelastningen. Den som betaler kontant, kan nå og da kjøpe med kontantrabatt. Den pengebevisste forbruker kan også dra fordel av sesongsalg. Han er i stand til fritt å se seg om og kjøpe der pengene rekker lengst. Den som handler på kreditt er ofte tvunget til å handle der han har kreditt, selv om det kanskje er salg i nærmeste butikk.

Salomo fornemmet viselig at "den rike hersker over den fattige, og låntageren blir långiverens træl" (Ordsp. 22:7).

Kontantkjøp som grunnlag for økonomisk styring, i det minste for en tid, er en god måte å lære å unngå denne type økonomisk slaveri på. Spørsmålet reiser seg derfor logisk: "Hvor begynner jeg?"

Å ryste av seg kredittvanen

Den gjennomsnittlige pengeforvalter bør innse at det finnes to typer familie- og personlige utgifter. Rex Wilder, i den populære *Macmillan Guide to Family Finances*, identifiserer dem som ønsker og behov. Et *behov* definerer han som "en begjæring av påtrengende viktighet, svært ofte en biologisk nødvendighet" (så som mat og husly). Et *ønske* ser han på som "en begjæring som ikke er så påtrengende viktig, inspirert ut fra ikke fundamentale behov".

I dagens samfunn kan kredittkjøp av fornødenheter — så som en bil eller et hjem — bli sett på som en nødvendighet. Men selv disse kjøpene kan av og til bli utsatt til mere egenkapital er for hånden for å mildne rentebelastningen.

På den annen side bør kreditt ikke brukes ofte for noe man bare ønsker seg. Familier i økonomiske vanskeligheter har ofte brukt for meget kreditt på ting de ønsket snarere enn på ting de virkelig trengte. Inntil de har samlet opp tilstrekkelig med sparepenger, bør de følge den regel at de kjøper det de ønsker seg, så som TV, sportsutstyr eller ekstra møbler, utelukkende på kontant basis. Dette er grunnen: Å spare opp kontanter for luksus eller ønskede ting utøver en bemerkelsesverdig stabiliserende innflytelse på en families pengepolitikk. Når du har spart opp de nødvendige kontanter, vil du ikke være særlig i tvil om hvorvidt du har råd til tingen, eller om du faktisk fortsatt virkelig ønsker den.

For å gjøre dette må du beslutte å ikke kjøpe noe som helst mere på kreditt inntil alle avbetalingskontrakter er oppfylt. I det minste kan du begrense dine kredittkjøp i overgangsperioden til et absolutt minimum, så du kan få nedbetalt dine kredittkonti så snart som vel mulig. Og så, istedenfor straks å forplikte deg til nye avdrag ved å kjøpe ytterligere gjenstander, la dine sparekonti vokse til den tid kommer da du kan begynne å betale disse tingene kontant.

Husk, den kloke familie kan lære å leve *med* kreditt, men må aldri leve *av* den!

SUPPLERENDE LESESTOFF

Guds Verdensvide Menighet utgir mange fargerike, opplysende hefter innen et vidt spekter av bibelske emner. Fire er nevnt nedenfor.

Hvordan få slutt på dine ØKONOMISKE BEKYMRINGER

Hvorfor har så mange i et velstandssamfunn som verden aldri har sett maken til, slike fortvilte økonomiske bekymringer? Hvorfor så mye problemer og strev med å få endene til å møtes?

En verden i fangenskap

Vi lever i en verden med imponerende fremskritt, men paradoksalt også med skremmende onder. Hvorfor? Fordi verden holdes fangen — og elsker sitt fangenskap.

Eksister Gud? (Også på dansk)

Kan Guds eksistens logisk bevises? Hvor kommer det første liv fra? Kan vi vite om Gud er i besittelse av tankens kraft?

Morgendagens vidunderlige verden Hvordan den vil bli

Hvorfor virker det så utrolig? Det bildet Bibelen gir av fremtidens styreform, vitenskap, kunst og den sosiale orden er så vakkert. Du kan lese om dette i vårt gratis hefte *Morgendagens vidunderlige verden — hvordan den vil bli*.

Skriv etter dine egne eksemplarer av de ovennevnte publikasjoner. De sendes gratis som en opplysningstjeneste i offentlighetens interesse.

VÅRE POSTADRESSER VERDEN OVER

Norge: Den Enkle Sannhet, Postboks 2513 Solli, N-0203 Oslo 2

Danmark: Den Enkle Sannhet, Postboks 211, DK-8100 Århus C

Sverige: Den Enkle Sannhet, Postbox 5380, S-102 46 Stockholm

Storbritannia, resten av Europa og Midtøsten: The Plain Truth, P.O. Box 111, Borehamwood, Herts., England WD6 1LU

Tyskland: Ambassador College, Postfach 1129, D-5300 Bonn 1, Vest-Tyskland

Sveits: Le Monde à Venir, Case Postale 10, 91 rue de la Servette, CH-1211 Genève 7

Frankrike: Le Monde à Venir, B.P. 64, F-75662 Paris CEDEX 14

Spania: Ambassador College, Apartado Postal 1230, 28080-Madrid

Holland og belgisk Flandern: Ambassador College, Postbus 444, 3430 AK Nieuwegein, Nederland

Italia: La Pura Verità, Casella Postale 10349, I-00144 Roma

Israel: Ambassador College, P.O. Box 19111, Jerusalem

Canada: Worldwide Church of God, P.O. Box 44, Station A, Vancouver, B.C. V6C 2M2

Canada (fransktalende): Le Monde à Venir, B.P. 121, Succ. A, Montreal, P.Q. H3C 1C5

Mexico: Institución Ambassador, Apartado Postal 5-595, México 06500 D.F.

Syd-Amerika: Institución Ambassador, Apartado Aéreo 11430, Bogotá 1. D.E., Colombia

Vestindia: Worldwide Church of God, G.P.O. Box 6063, San Juan, Puerto Rico 00936

Australia, India, Sri Lanka og Sydøst-Asia: Worldwide Church of God, P.O. Box 202, Burleigh Heads, Queensland 4220, Australia

New Zealand og Stillehavssøyene: Ambassador College, P.O. Box 2709, Auckland 1, New Zealand

Filippinene: Worldwide Church of God, P.O. Box 1111, Makati, Metro Manila 3117

Syd-Afrika: Ambassador College, P.O. Box 5644, Cape Town 8000

Zimbabwe: Worldwide Church of God, P.O. Box U.A. 30, Union Ave., Harare

Nigeria: Worldwide Church of God, PMB 21006, Ikeja, Lagos State

Ghana: Worldwide Church of God, P.O. Box 9617, Kotoka Int. Airport, Accra

Kenya: Worldwide Church of God, P.O. Box 47135, Nairobi, Kenya

Mauritius og andre øyer i Det indiske hav: Ambassador College, P.O. Box 888, Port Mauritius

USA (verdeshovedkvarteret): Worldwide Church of God, P.O. Box 111, Pasadena, California 91123

DETTE HEFTET ER UTGITT GRATIS AV GUDS VERDENSDIVIDE MENIGHET I OFFENTLIGHETENS INTERESSE.

Det er gjort mulig ved frivillige tiender og gaver fra menighetens medlemmer og andre som har valgt å støtte Kirkens arbeid. Bidrag mottas med takk. De som frivillig ønsker å hjelpe og understøtte dette Guds verdensomspennende arbeid, ønskes med glede velkommen som medarbeidere i dette store foretagende med å forkynde evangeliet for alle folkeslag.

